

УДК: 635.21: 632.937(470.57)

А.О. Дондова, І.П.Якуба

**ВИКОРИСТАННЯ ПРЕПАРАТУ ФІТОСПОРІН ДЛЯ
ПОКРАЩЕННЯ ПЕРЕЗИМІВЛІ ОЗИМОГО РІПАКУ**

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Біологічний факультет, 65026, Україна, м. Одеса, Шампанський провулок,
2 irinayakuba@yahoo.com

Щороку існує загроза втрати врожаю озимих культур в результаті загибелі рослин від комплексу несприятливих зимових умов. Використання біологічних препаратів – індукторів неспецифічної стійкості рослин може бути одним із шляхів покращення стану озимих. Препарат Фітоспорін на основі живих клітин та спор *Bacillus subtilis* підвищує стійкість рослин до хвороб та несприятливих умов середовища, його ефективність показано на плодкових, ягідних, овочевих культурах. Зокрема, препарат є ефективним засобом захисту та підвищенню врожаю капусти. Тому було вирішено дослідити ефективність препарату для підвищення зимостійкості озимого ріпаку.

Метою дослідження було вивчити біометричні, фізіологічні показники та показники пігментної системи озимого ріпаку за передпосівної обробки насіння Фітоспоріном. Матеріалом дослідження був ріпак озимий сорту Света, який вирощували у дрібноділяночному досліді на території ОАО «Комсомолец» м. Арциз Одеської області. Ріпак посіяно у першу декаду вересня 2011 р. Погодні умови осінньо-зимового періоду характеризувалися нестачею опадів та майже відсутністю снігового покриву. Відбір дослідних зразків проводили на початку березня 2012 р. Варіанти досліді: контроль - ріпак не оброблений, добрив не внесено, НРК – гранульовану нітроамофоску вносили поділяночно у розрахунку на 60 кг/га діючої речовини кожного елемента, Фітоспорін – насіння намочували у робочому розчині біопрепарату з подальшим підсушуванням та висіванням наступної доби, НРК+Фітоспорін.

Обробка Фітоспоріном не вплинула на польову схожість ріпаку. Взимку спостерігали загибель окремих рослин. Навесні біомаса ріпаку у варіантах із Фітоспоріном була на 26 та 33% вище за контроль, рослині мали більшу кількість та площу листків у розетках. Вміст води у варіантах із біопрепаратом був на 17 % більше, добрива на даний показник не вплинули. Обробка підвищила вміст хлорофілу *a* на 32-35% і *b* 20-27 %, суттєвіше на фоні добрив. Відмічено підвищення вмісту каротиноїдів в листках ріпаку на 40-45%. Використання біопрепарату сприяло зростанню

активності хлорофілази в листках в середньому на 20 %, що свідчить про стимуляцію біосинтезу хлорофілу.

Покращення фізіологічного стану рослин після передпосівної обробки Фітоспоріном, про що свідчать отримані дані, свідчить на користь доцільності використання препарату для підвищення стійкості озимого ріпаку до комплексу зимових умов.